

ความพึงพอใจและความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาหลังจากการร่วม
กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

ELEMENTARY BAND STUDENTS' PREFERENCES AND RHYTHMIC UNDERSTANDING AS A RESULT
OF CARL ORFF BASED ACTIVITIES

นายณานนุ ไ้ทอง *

Charndanoo Laithong

ผศ.ดร.ตนิญา อุทัยสุข **

Assoc. Prof.Dneya Udaisuk, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา เป็นวิจัยกึ่งทดลอง มีนักเรียนวงโยธวาทิตโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีประสบการณ์การเล่นดนตรีในวงโยธวาทิตมาไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 11 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Purposive Selection) ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการทดลองและทดสอบหลังการทดลอง และสำรวจความพึงพอใจของการใช้กิจกรรมจากแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ 3.55 อยู่ในระดับที่ค่อนข้างพอใจมาก ซึ่งนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ มีความแปลกใหม่ มีความน่าสนใจว่าการเรียนดนตรีหรือการซ้อมดนตรีแบบเดิม ๆ ที่เคยเรียนมาและสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจจังหวะในรูปแบบของค่านัดตัวดำและเข้บตหนึ่งชั้นได้ และยังได้มีส่วนในการคิดสร้างสรรค์ดนตรีในแบบของตนเอง นักเรียนมีความเห็นว่าอยากให้กิจกรรมในลักษณะแบบนี้เข้ามาใช้ในการเรียนการสอนวงโยธวาทิตของโรงเรียนต่อไป 2) คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนการทดลองมีค่าเท่ากับ 3.00 และคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 3.82 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติแบบ Paired Samples T-Test พบว่าค่าเฉลี่ยของการทดสอบหลังการทดลองมากกว่าค่าเฉลี่ยของการทดสอบก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: charndanoo@me.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: noonnin@yahoo.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purposes of this research were 1) to study primary school band students' preferences toward Carl Orff based activities, and 2) to study the result of Carl Orff based activities to enhance the students' rhythmic understanding. Participants, between grades 4 and 6, were all members of the marching band of Chulalongkorn University Demonstration Elementary School from the 2016 academic year. All eleven participants participated in the band for more than a year and were selected according to the purposive sampling method. The researcher used a quasi-experimental design which included a pre-test and post-test. The participants' preferences toward the Carl Orff based activities were gathered using a survey and personal interviews were conducted after the participants finished the post-test. The findings revealed that: 1) the participants' preferences toward the Carl Orff based activities were shown to be at high level, as an average of 3.55 out of 4 indicated being quite satisfied. The students reported that the Carl Orff based activities were inventive and more interesting than the usual methods. Furthermore, the students claimed that it was easier for them to understand the quarter note and eighth note rhythms and this gave them the opportunities to create their own music. Therefore, the students suggested the teacher continue to apply the activities to the school band classes; 2) the participants got 3.00 as an average score on the pre-test and got 3.82 as an average of the post-test. The scores compared by the Paired Samples T-Test showed that the average score of the post-test was higher at a 0.05 level of significance.

คำสำคัญ: วงโยธวาทิต/ ประถมศึกษา/ คาร์ล ออร์ฟ/ ค่าของตัวโน้ต

KEYWORDS: Marching Band/ Elementary/ Carl Orff/ Note Value

บทนำ

ปัจจุบันภายในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ มักจะมีการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิตขึ้น เพื่อส่งเสริมความสามารถ ส่งเสริมศักยภาพด้านดนตรีแก่นักเรียน ตลอดจนบริการสังคมในงานต่าง ๆ ทั้งภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างของนักเรียนให้เป็นประโยชน์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว กิจกรรมวงโยธวาทิตจะเป็นที่นิยมในโรงเรียนมัธยมมากกว่าโรงเรียนประถม เนื่องจากเด็กในระดับชั้นมัธยมศึกษามีความสามารถ และมีสรีระร่างกายเหมาะสมกับการบรรเลงและการฝึกซ้อมเครื่องดนตรีต่าง ๆ ในวงโยธวาทิต แต่ถึงกระนั้นแล้ว ในปัจจุบันก็มีโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาหลายแห่งที่มีการจัดกิจกรรมวงโยธวาทิตขึ้นมาเช่นเดียวกัน ซึ่งนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ค่อนข้างมีความพร้อมในระดับหนึ่ง

ในการฝึกหัดบรรเลงเครื่องดนตรีในวงโยธวาทิต นอกจากการศึกษาลักษณะการบรรเลงและฝึกฝนทักษะเฉพาะของเครื่องดนตรีต่าง ๆ แล้ว ผู้เรียนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของดนตรีไม่ว่าจะเป็น องค์ประกอบด้านจังหวะ (Rhythm), ทำนอง, (Melody), เสียงประสาน (Harmony),

รูปแบบ (Form), สี (Tone Color/Timbre) และลักษณะของเสียง (Characteristic of Sound) (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2557) ซึ่งจากองค์ประกอบทั้งหมด องค์ประกอบด้านจังหวะ (Rhythm) นั้นเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียงที่เกี่ยวข้องและเคลื่อนที่ไปพร้อมกับเวลา (Kamien, 2010) จังหวะเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเวลา ที่มีการจัดระบบเป็นรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความละเอียดอ่อนและซับซ้อน จึงทำให้ดนตรีนั้นแตกต่างจากเสียงทั่ว ๆ ไป และในการเรียนการสอนดนตรี การสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทางด้านจังหวะเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นสิ่งที่ต้องสอนให้กับนักเรียนวงโยธวาทิตตั้งแต่เริ่มต้นเรียนดนตรี ตั้งแต่พื้นฐานง่าย ๆ ของจังหวะ ไปจนถึงรูปแบบจังหวะที่สลับซับซ้อนในการเล่นดนตรีขั้นสูงต่อไป

ธรรมชาติของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หรือในช่วงวัย 9-11 ปี นั้น ผู้เรียนจะมีความสนใจในสิ่งใหม่ ๆ ชอบผจญภัย มีความอยากรู้อยากเห็น (ธวัชชัย นาควงศ์, 2543) ผู้เรียนในวัยนี้จึงมีแนวโน้มที่จะละเลยการฝึกฝนทักษะและเทคนิคการบรรเลงตามแบบฝึกหัดที่กำหนด และมักจะค้นหาวิธีการเล่นเครื่องดนตรีต่าง ๆ ด้วยตัวเอง โดยการทดลอง ลองผิดลองถูก ซึ่งทำให้เกิดผลเสีย คือ ผู้เรียนจะขาดทักษะพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรี อาจส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับดนตรี และหมดความสนใจในดนตรีไปในที่สุด

จุดเด่นของการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดออร์ฟนั้นคือการนำเอาธรรมชาติที่มีอยู่ในตัวเด็กออกมาใช้ ซึ่งธรรมชาติของเด็ก ๆ นั้น รักและสนุกที่ได้ฟังเพลง ตบมือไปกับจังหวะเพลง และร้องเพลง รวมถึงการใช้ภาษาพูด สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาใช้เชื่อมโยงกับเนื้อหาทางด้านดนตรีได้ดี (ธวัชชัย นาควงศ์, 2542)

คาร์ล ออร์ฟ (1895-1982) คีตกวีและนักดนตรีศึกษาชาวเยอรมันได้คิดค้นวิธีการสอนดนตรีตามแบบฉบับของตัวเองขึ้น โดยใช้ชื่อว่า ออร์ฟ ชูลเวิร์ค (Orff Schulwerk) จากหลักความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ดนตรีหรือสิ่งใด ๆ ก็ตามนั้น จะเกิดขึ้นจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) มีการจัดลำดับการเรียนรู้จากกิจกรรมง่าย ๆ ในระดับที่เด็กสามารถทำได้ และค่อย ๆ เพิ่มความซับซ้อนของบทเรียนขึ้นผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานและท้าทาย ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองและแสดงความคิดสร้างสรรค์ ได้เห็นความคิดสร้างสรรค์จากเพื่อน ๆ และได้ค้นพบความสามารถของตนเอง ได้สนุกสนานจากการได้เล่นดนตรีกับกลุ่มเพื่อน จึงเกิดความพึงพอใจที่ได้ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เกิดความรู้สึกว่าดนตรีเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ได้ด้วยความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นความรู้สึกที่ถ่ายทอดออกมาจากภายในจิตใจของผู้เรียนเอง ด้วยวิธีการเล่นดนตรีจากความจำจากการเลียนแบบ ไปจนถึงการแต่งทำนองเพลงง่าย ๆ ด้วยตัวเอง และเมื่อถึงเวลาที่สมควร ผู้เรียนก็พร้อมที่จะอ่านและเขียนโน้ตดนตรีซึ่งเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเป็นสื่อในการเรียนดนตรีต่อไป ความสำเร็จและความสนุกสนานจากกระบวนการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในตนเอง และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนดนตรี (ธวัชชัย นาควงศ์, 2542)

ผู้วิจัยเลือกที่จะนำหลักการสอนดนตรีตามแนวคิดออร์ฟมาประยุกต์เข้ากับการสอนเนื้อหาในด้านคำโน้ตตัวดำและโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้น โดยใช้กลวิธีต่าง ๆ ตามแนวออร์ฟ (Choksy, Abramson, Gillespie, Woods and York, 2001) ได้แก่ 1) การใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี 2) การสร้างจังหวะจากร่างกาย 3) การใช้จังหวะในรูปแบบออสตินาโต เพื่อเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในด้านจังหวะ โดยนำมาสร้างเป็นกิจกรรมที่มี

การเรียนรู้ผ่านภาษาพูดประกอบกับจังหวะดนตรีและกิจกรรมที่เหมาะสม มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ นักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางด้านค่านิยมตัวดำและโน้ตเข้บ้ตหนึ่งซ้ัน ซึ่เป็นส่วหนึ่งขององค์ประกอบด้านจังหวะซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของดนตรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อคัดเลือกนักเรียนวงโยธวาทิตโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 11 คน ซึ่งมีประสบการณ์การเล่นดนตรีในวงโยธวาทิตมาไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. ศึกษาตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของวงโยธวาทิต การเรียนการสอนและลักษณะการใช้แบบฝึกหัดต่าง ๆ ในการพัฒนาทักษะของนักเรียนวงโยธวาทิต ศึกษารูปแบบและแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อนำมาสร้างกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา โดยกำหนดขอบเขตสาระการเรียนรู้ ใช้ประโยคจังหวะความยาว 8 ห้อง ในอัตราจังหวะ 4/4 ประกอบไปด้วยโน้ตตัวดำ โน้ตเข้บ้ตหนึ่งซ้ัน และตัวหยุดโน้ตตัวดำ สำหรับทดสอบความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิต ระดับประถมศึกษา ดังภาพ

ภาพ1 ประโยคจังหวะเพื่อทดสอบความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียน
วงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา

3. สร้างและพัฒนาเครื่องมือ

หลักจากที่ได้ศึกษาตำรา และเอกสารต่าง ๆ แล้ว ที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่

3.1 กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ เป็นกิจกรรมดนตรีที่จัดขึ้นตามแนวคิดการสอนดนตรีของคาร์ล ออร์ฟ ประกอบไปด้วย การใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี การสร้างจังหวะจากร่างกาย การใช้จังหวะในรูปแบบออสตินาโต และการใช้ความคิดสร้างสรรค์

3.2 แบบสังเกตการการตอบจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ประเมินโดยใช้มาตราวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ด้วยการสังเกตการตอบจังหวะของนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของการเข้าร่วมกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ประกอบไปด้วยแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และคำถามปลายเปิดให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นจำนวน 6 ข้อ

4. การทดลองเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา

4.1. ทดสอบก่อนการทดลอง

ทดสอบความเข้าใจด้านจังหวะของกลุ่มตัวอย่างโดยการให้นักเรียนอ่านประโยคจังหวะเพื่อทดสอบความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาและตอบจังหวะตามที่ได้เป็นรายบุคคล โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินโดยใช้แบบสังเกตการตอบจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา

4.2. ดำเนินการทดลอง

นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นเวลาทั้งหมด 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง โดยลักษณะของกิจกรรมจะมีบทกลอน “Bird of a Feather” ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับนก เป็นบทกลอนหลัก นักเรียนจะได้ท่องบทกลอนไปพร้อมกับการตอบจังหวะของบทกลอน ทั้งจังหวะตบ และจังหวะของตัวบทกลอน จากนั้นนักเรียนจะได้คิดสร้างสรรค์ประโยคจังหวะสั้น ๆ ในรูปแบบออสตินาโต โดยการนำชื่อนกประเภทต่าง ๆ มาคิดเป็นจังหวะ ผูกท่องชื่อนกให้ลงกับจังหวะที่กำหนดไว้และคิดสร้างสรรค์การใช้ร่างกายสร้างจังหวะของชื่อนกนั้นมาเพื่อใช้เล่นร่วมกับการท่องบทกลอน และนอกจากนี้ นักเรียนยังได้ฝึกการอ่านและตอบจังหวะจากการนำชื่อนกของกลุ่มต่าง ๆ มาเรียงกันและตอบจังหวะตามชื่อนกอย่างต่อเนื่องอีกด้วย

4.3. ทดสอบหลังการทดลอง

ทดสอบความเข้าใจด้านจังหวะของกลุ่มตัวอย่างโดยการให้นักเรียนอ่านประโยคจังหวะเพื่อทดสอบความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาและตอบจังหวะตามที่ได้เป็นรายบุคคล โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินโดยใช้แบบสังเกตการตอบจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาอีกครั้งหนึ่งหลังจากการทดลอง

5. สำนวความพึงพอใจของนักเรียน

สำนวนความพึงพอใจของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับชั้นประถมศึกษา โดยการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับชั้นประถมศึกษา ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

6. วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่

- 1) ความพึงพอใจของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับชั้นประถมศึกษา
- 2) ผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับชั้นประถมศึกษา

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับชั้นประถมศึกษา

จากการสำนวนความพึงพอใจของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับชั้นประถมศึกษาในหัวข้อ 1) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในอนาคต โดยการใช้แบบสอบถามประกอบแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ประกอบกับการสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลออกมาได้ตามตารางดังนี้

ตาราง 1 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนวงโยธาวิทระดับชั้นประถมศึกษา

นักเรียนคนที่		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ค่าเฉลี่ย	
กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ	Speech	4	3	4	3	4	4	4	4	3	3	4	3.64	3.45
	Body Perc.	3	2	4	4	3	4	4	4	3	3	4	3.45	
	Ostinato	4	2	4	3	4	3	4	4	1	4	4	3.36	
	Creativity	4	3	4	4	4	3	4	4	2	2	3	3.36	
ความสนใจในการร่วมกิจกรรมในอนาคต		4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3.91	
ค่าเฉลี่ยทั้งหมด													3.55	

จากตาราง 1 จะสามารถแบ่งความพึงพอใจของนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อความสนใจในการร่วมกิจกรรมในอนาคต ในกลุ่มของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

แบ่งย่อยออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี (Speech) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.64 ด้านการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ (Body Perc) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.45 ด้านการใช้จังหวะแบบออสตินาโต (Ostinato) และ ด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.36 ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟมีค่าอยู่ที่ 3.45 กลุ่มของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในอนาคามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 โดยรวมค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจทั้งหมดมีค่าอยู่ที่ 3.55

เมื่อพิจารณาค่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนนโยธวาติระดับชั้นประถมศึกษาประกอบกับการสัมภาษณ์นักเรียนแล้ว มีข้อค้นพบถึงความพึงพอใจของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ

1.1.1 ความพึงพอใจด้านการใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี

ค่าความพอใจของนักเรียนที่มีต่อด้านการใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.64 ซึ่งอยู่ในระดับที่ค่อนข้างพอใจมาก นักเรียนได้ให้ความคิดเห็นว่าการใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรีนั้นทำให้นักเรียนทำความเข้าใจกับส่วนของจังหวะได้มากกว่าการนับจังหวะด้วยการท่องตัวเลขแบบที่เคยทำมาก่อน ซึ่งนักเรียนบางคนที่สามารถทำความเข้าใจกับส่วนจังหวะด้วยวิธีการนับจังหวะได้อยู่แล้วก็ได้ให้ข้อมูลว่าการใช้คำพูดยิ่งทำให้เข้าใจง่ายขึ้นและยังง่ายต่อการจดจำอีกด้วย

1.1.2 ความพึงพอใจด้านการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ

ค่าความพอใจของนักเรียนที่มีต่อด้านการใช้ร่างกายสร้างจังหวะมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.45 ซึ่งอยู่ในระดับที่ค่อนข้างพอใจมาก นักเรียนให้ความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ และแปลกใหม่ และได้ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจและจดจำจังหวะต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น สำหรับนักเรียนบางคนอาจจะมีการสับสนในช่วงแรก ๆ ในการแยกประสาทใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ สร้างจังหวะ แต่เมื่อร่วมกิจกรรมไปช่วงเวลาหนึ่ง นักเรียนก็สามารถทำความเข้าใจและเริ่มแยกประสาทได้ ในด้านของนักเรียนบางคน (นักเรียนคนที่ 2) รู้สึกเฉย ๆ เกี่ยวกับการใช้ร่างกายสร้างจังหวะ เมื่อสอบถามเหตุผลแล้วก็พบว่านักเรียนสามารถเข้าใจส่วนจังหวะต่าง ๆ ได้เองอยู่แล้วโดยไม่ต้องใช้ร่างกายสร้างจังหวะ แต่ถ้าให้ทำ ก็สามารถทำร่วมกับเพื่อนได้

1.1.3 ความพึงพอใจด้านการใช้จังหวะแบบออสตินาโต

ค่าความพอใจของนักเรียนที่มีต่อด้านการใช้จังหวะแบบออสตินาโตมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับที่ค่อนข้างพอใจมาก เนื่องจากการใช้จังหวะในรูปแบบออสตินาโตเป็นการวนซ้ำของกระสวนจังหวะสั้น ๆ นักเรียนจึงได้ซึมซับรูปแบบของกระสวนจังหวะนั้น ๆ ไปพร้อม ๆ กับการทำกิจกรรม นักเรียนให้ความคิดเห็นว่าการใช้ออสตินาโตทำให้นักเรียนได้ฝึกและย้ำให้จำได้ แต่ในบางครั้งเมื่อวนซ้ำไปเรื่อยอาจจะสับสนได้ และหลงจังหวะ แต่เมื่อทำกับเพื่อนพร้อมกันเป็นกลุ่มแล้ว ก็สามารถทำตามเพื่อนในกลุ่มได้ ซึ่งเมื่อนักเรียนบางคน (นักเรียนคนที่ 5, 9 และ 10) ทำครั้งแรก ๆ นักเรียนอาจจะยังสับสนอยู่บ้าง แต่เมื่อนักเรียนได้ฝึกกับการใช้จังหวะในลักษณะออสตินาโตไปในระยะหนึ่ง นักเรียนก็จะเริ่มคุ้นเคยและสามารถทำได้โดยไม่สับสนกับจังหวะและเพลง

1.1.4 ความพึงพอใจด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์

ค่าความพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้จังหวะแบบออสตินาโตมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างพอใจมาก นักเรียนรู้สึกสนุกสนานกับการที่ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง ในการสร้างสรรค์กระสวนจังหวะสั้น ๆ ของตนเอง และเมื่อได้สร้างสรรค์แล้วก็ทำให้นักเรียนอยากลองคิด รูปแบบกระสวนจังหวะใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นักเรียนบางคน (นักเรียนคนที่ 1 และ 2) สามารถสร้างสรรค์ รูปแบบกระสวนจังหวะได้มากกว่าที่ครูกำหนดไว้ให้ในตอนแรก เมื่อสอบถามนักเรียน นักเรียนได้ให้ความ คิดเห็นว่าการสร้างสรรค์เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความอยากเรียนรู้มากขึ้น และทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา มากขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้เป็นผู้สร้างสรรค์ด้วยตนเอง

2.1 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการร่วมกิจกรรมในอนาคต

ค่าความพอใจของนักเรียนที่มีต่อการนำกิจกรรมไปใช้ในอนาคามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 ซึ่งอยู่ในระดับที่ค่อนข้างพอใจมาก นักเรียนรู้สึกว่าการกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ มีความแปลกใหม่ มีความ น่าสนใจว่าการเรียนดนตรีหรือการซ้อมดนตรีแบบเดิม ๆ ที่เคยเรียนมาและสามารถทำให้นักเรียนเข้าใจ รูปแบบของค่าโน้ตตัวดำและเข็บบีตหนึ่งขั้นได้ นักเรียนมีความเห็นว่าอยากให้นำกิจกรรมในลักษณะแบบนี้เข้า มาใช้ในการเรียนการสอนวงโยธวาทิตของโรงเรียนต่อไป

2. ผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะ ของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษา

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้าน จังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาโดยการใช้แบบสังเกตการตบจังหวะของนักเรียน วงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาทั้งก่อนและหลังการทดลองใช้กิจกรรม สามารถสรุปคะแนนออกมาได้ตาม ตารางได้ดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนการตบจังหวะของนักเรียนระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง

นักเรียนคนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ค่าเฉลี่ย
คะแนนก่อนการทดลอง	3	4	3	2	4	3	3	3	2	2	4	3.00
คะแนนหลังการทดลอง	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	3.82

หมายเหตุ:
 4 = นักเรียนสามารถตบจังหวะได้ถูกต้องทั้งหมด
 3 = นักเรียนสามารถตบจังหวะได้ถูกต้องเกือบทั้งหมด โดยไม่น้อยกว่า 80%
 2 = นักเรียนสามารถตบจังหวะได้ถูกต้องตั้งแต่ 50% - 79%
 1 = นักเรียนสามารถตบจังหวะได้ถูกต้องน้อยกว่า 50%

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองใช้กิจกรรมของนักเรียนมีค่า อยู่ที่ 3.00 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองใช้กิจกรรมมีค่าอยู่ที่ 3.82 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ด้วยสถิติแบบ Paired Samples T-Test ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติแบบ Paired Samples T-Test

การตอบจังหวะของนักเรียน		t	df	Sig.	แปลผล
Pre	Post				
$M = 3.00$	$M = 3.82$	-3.61	10.00	.00	Post > Pre
S.D. = 0.77	S.D. = 0.40				
หมายเหตุ:		Pre = ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการทดลองใช้กิจกรรม			
		Post = ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองใช้กิจกรรม			

จากตาราง 3 สามารถสรุปได้ว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการตอบจังหวะหลังการใช้กิจกรรมมีค่ามากกว่าเฉลี่ยของคะแนนการตอบจังหวะก่อนการใช้กิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($M_{\text{post}} = 3.82$, $S.D._{\text{post}} = 0.40$; $M_{\text{pre}} = 3.00$, $S.D._{\text{pre}} = 0.77$) ซึ่งหมายความว่ากิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ สามารถพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะ โดยเฉพาะค่านิยมตัวดำและโน้ตเชบัตหนึ่งชั้นได้อย่างเห็นได้ชัด

สรุปและอภิปรายผล

ในการสรุปและอภิปรายผล สามารถสรุปและอภิปรายผลออกมาได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 ข้อค้นพบด้านการจัดการเรียนการสอน และประเด็นที่ 2 ข้อค้นพบด้านพัฒนาการทางสังคมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

1. ข้อค้นพบด้านการจัดการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาทั้งความพึงพอใจของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษา ที่มีต่อกิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ และผลสัมฤทธิ์ของการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่าการใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ สามารถพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะโดยเฉพาะค่านิยมตัวดำและเชบัตหนึ่งชั้นของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาได้เป็นอย่างดี การใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการสอนของออร์ฟ ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี การสร้างจังหวะจากร่างกาย การใช้จังหวะในรูปแบบออสตินาโต ตลอดจนการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ สร้างรูปแบบกระสวนจังหวะของตนเอง และใช้ร่างกายสร้างจังหวะประกอบ ล้วนแล้วแต่ให้นักเรียนเกิดกระบวนการการเรียนรู้ ซึ่งลักษณะของกิจกรรมจะเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง (Active Learner) โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ค่อย ๆ เริ่มจากง่าย ๆ จนซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ การวนซ้ำของจังหวะในลักษณะออสตินาโตทำให้นักเรียนได้ค่อย ๆ ทำความเข้าใจและซึมซับ จนในที่สุดนักเรียนเกิดความเข้าใจในรูปแบบของค่านิยมตัวดำและโน้ตเชบัตหนึ่งชั้น ซึ่งนักเรียน

ไม่เพียงแต่เข้าใจรูปแบบของค่าของโน้ตตัวดำและโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้นที่อยู่ในประโยคจังหวะที่สอนเท่านั้น เมื่อทดสอบนักเรียนให้หัดประโยคจังหวะอื่น ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันกับประโยคจังหวะที่สอน ซึ่งประกอบไปด้วยโน้ตตัวดำและโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้นเช่นเดียวกัน นักเรียนก็สามารถหัดจังหวะได้ค่อนข้างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ นั่นหมายความว่านักเรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจที่จากการทำกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในการอ่านประโยคจังหวะแบบอื่น ๆ ได้

2. ข้อค้นพบด้านพัฒนาการทางสังคมที่ส่งเสริมการเรียนรู้

นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่ากิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ที่ได้ทดลองเข้าร่วมไปนั้นมีความน่าสนใจ นอกจากสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ยังแปลกใหม่และสนุกสนานจากการได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายและการใช้ความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนบางคนที่มีทักษะที่ดีอยู่แล้ว และสามารถเข้าใจบทเรียนได้ไม่ยากนัก ตัวอย่างเช่นนักเรียนคนที่ 2 ได้แสดงความคิดเห็นว่าถึงแม้ตนจะสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ไม่ยากอยู่แล้ว ทำให้การใช้กิจกรรมไม่ได้มีผลให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้นเท่าใดนัก แต่การได้ทำกิจกรรมก็เป็นการเหมือนได้ทบทวนความรู้ของตนเองไปพร้อม ๆ กับการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน และยังได้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ อีกด้วย ดังนั้นแล้ว การใช้กิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาในครั้งนี ทำให้พบว่ากิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ นั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการสอนนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ ที่ใช้กลวิธีในการสอนดนตรีทั้ง 4 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำพูดเชื่อมโยงกับจังหวะดนตรี การสร้างจังหวะจากร่างกาย (Body Percussion) การใช้จังหวะในรูปแบบออสตินาโต (Ostinato) และการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้ความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาสามารถพัฒนาความเข้าใจด้านจังหวะของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับชั้นประถมศึกษาได้ ทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมจากการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม และกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการสร้างสรรค์ดนตรี ดังนั้นจึงควรนำกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวไปพัฒนาต่อยอดและสร้างเป็นชุดกิจกรรมหรือชุดแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาความเข้าใจทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนวงโยธวาทิตระดับประถมศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

แม้การวิจัยในครั้งนี้อาจมีข้อจำกัดในด้านจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญและระยะเวลา ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิจัยเชิงปริมาณต่อไปซึ่งสามารถศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรตามในด้านอื่น ๆ ที่กว้างขึ้น และใช้ระยะเวลาในการศึกษาทดลองที่ยาวขึ้น เป็นต้น และในการออกแบบกิจกรรมควรพิจารณาความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้จากการสัมภาษณ์และนำไปปรับใช้ในการออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2557). *สังคีตนิยม : ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัชชัย นาควงศ์. (2542). *การสอนดนตรีตามแนวคิดคาร์ล ออร์ฟ*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธวัชชัย นาควงศ์. (2543). *การสอนดนตรีสำหรับเด็ก*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาอังกฤษ

Choksy, L., Abramson, R. M., Gillespie, A. E., Woods, D., & York, F. (2001). *Teaching Music in the Twenty - First Century*. Upper Saddle River, NJ, USA: Prentice-Hall A Division of Simon & Schuster, Inc.

Kamien, R. (2010). *Music: An Appreciation* (10th ed.). NY, USA: McGraw - Hill.